

ГОВЬСҮМБЭР АЙМАГ
ШИВЭЭГОВЬ СУМЫН
ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН
ХУРЛЫН ХУРАЛДААНЫ
ТОГТООЛ

2018 оны 12 сарын 17 өдөр

Дугаар 04

Шивээговь сум

Үндсэн чиглэл батлах тухай

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1.2 "а", 25 дугаар зүйлийн 25.1 дэх заалтыг үндэслэн ТОГТООХ нь:

1.Сумын эдийн засаг, нийгмийг 2019 онд хөгжүүлэх үндсэн чиглэлийг хавсралтаар баталсугай.

2. Сумын эдийн засаг, нийгмийг 2019 онд хөгжүүлэх үндсэн чиглэлийн хэрэгжилтийг сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд хагас, бүтэн жилээр тайлагнахыг Засаг даргад үүрэг болгосугай.

ДАРГА

Ц.ЭРДЭНЭБАТ

**ГОВЬСҮМБЭР АЙМГИЙН ШИВЭЭГОВЬ СУМЫН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙГ
 2019 ОНД ХӨГЖҮҮЛЭХ ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛ**

№	Дунд хугацааны зорилт	Арга хэмжээ	Шалгуур үзүүлэлт	Хүрэх үр дүн	Шаардаг хөрөнгө, эх үүсвэр /сая.төг/	Хариуцах байгууллага
Нэг. Эдийн засгийн хүндрэлийг даван туулах						
1.1. Санхүү, төсвийн бодлогын чиглэлээр						
1	Төсвийн сахилга батыг сайжруулж, үр ашиггүй зардлыг багасган, хэмнэлтийг эрхэмлэнэ.	Төсвийн сахилга бат, санхүүгийн хяналтын үр дүнг сайжруулна.	Төрийн байгууллагууд хэмнэлтийг эрхэмлэн, төсвийн сахилга батыг бэхжүүлсэн байна. Төсвийн төвлөрүүлэн болон шууд захирагч нарын хариуцлага дээшилсэн байна.	Зөрчил гараагүй байна.	-	Санхүүгийн алба
2		Орон нутгийн хөгжил санг иргэдэд ил тод нээлттэй байлгаж зарцуулалтын үр дүнг дээшлүүлнэ	- ОНХС-аар хэрэгжүүлэх хөрөнгө оруулалтын ажлын санал авахад оролцсон нийт өрхийн эзлэх хувь - ОНХС-аар хийгдсэн ажил хэрэгцээ шаардлагад нийцсэн, чанартай гүйцэтгэгдсэн байна.	55 хувь 100 хувь	-	ЗДТГ
3		Орон нутгийн хөгжил сангийн санхүүжилтээр бий болсон хөрөнгийг бүртгэлжүүлэх.	- Хөрөнгийг эзэнжүүлсэн байна.	100 хувь	-	Санхүүгийн алба
4		2019 оны Сумын орон нутгийн хөгжлийн санг хуулийн хүрээнд төлөвлөж, Сумын ИТХ-аар батлуулах.	- Хөрөнгө оруулалт, төсөл, хөтөлбөрийн саналыг иргэдээр хэлэлцүүлж, эрэмбэлэх - ОНХС-ийн төлөвлөгөө холбогдох баримт бичигтэй	- Сумын ИТХ-аар батлуулсан хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээ нь төсвийн тухай хууль, ОНХС-ийн	БХ	ЗДТГ

			уялдсан байна.	санг төлөвлөх, зарцуулах журамд нийцсэн байна.		
5		2019 оны ОНХСангийн хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээг Худалдан авах ажиллагааны хууль тогтоомжийн хүрээнд, зориулалтын дагуу зарцуулж, үр дүнг олон нийтэд тайлагнах	- Худалдан авах ажиллагааны журмыг баримтласан байна. - үр дүнг олон нийтэд тайлагнах	- Зориулалтын дагуу зарцуулсан байна. - Өр, авлага үүсгээгүй байна. - 2-оос доошгүй удаа	-	ЗДТГ
6		Худалдан авах ажиллагааг цахим хэлбэрээр зохион байгуулна.	Цахим хэлбэрээр зохион байгуулах худалдан авалтын журмыг баримталсан байна.	Тухайн жилийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажил бараа, үйлчилгээний 50 хүртлэх хувийг цахим хэлбэрээр зохион байгуулсан байна.	-	ЗДТГ
7		Сумын татвар төлөгчдийн хүрээг өргөжүүлэн, татварын орлогыг нэмэгдүүлж, орон нутгийн орлогыг бүрдүүлнэ.	- Орон нутгийн татварын орлогын төлөвлөгөөний биелэлт	100 хувь	-	Санхүүгийн алба
8		Хүн, малын тооллого болон хүн ам, орон сууцны 2019 оны тооллогын ажлыг зохион байгуулах	- Хүн, малын тооллогын тоо - Хүн ам, орон сууцны 2019 оны тооллогын тоо	- 2 - 1 - Тооллого товлосон хугацаанд аргачлал, заавар, журмын дагуу чанартай хийгдэж тайлан мэдээ хугацаандаа тушаагдсан байна.	БХ	ЗДТГ
9		Өрхийн нийгэм, эдийн засгийн судалгаа, ажиллах хүчний судалгаанд хамрагдах өрхийн жагсаалтыг түүвэрлэлтээр сонгогдсон багаас хугацаанд нь гаргаж, судалгаа явуулахад болон Улсын	- Судалгаанд сонгогдсон бүх өрхийг хамруулсан байна. - Батлагдсан аргачлал, заавар, журмыг мөрдөж чанартай хийж гүйцэтгэсэн байна.	- Өрхийн нийгэм, эдийн засгийн судалгаа, ажиллах хүчний судалгаанд хамтран	-	Санхүүгийн алба, багийн ЗД нар

		хэмжээний түүвэр судалгаанд хамтарч ажиллана.		ажилласан байна. - Ажлын уялдаа холбоо сайжирсан байна.		
10	Бизнесийн таатай орчин бүрдүүлж, жижиг, дунд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдийг бодлогоор дэмжинэ.	Шаардлага хангасан аж ахуйн нэгжүүдэд тусгай зөвшөөрлийг олгож, хяналт шалгалтын давхардлыг багасгаж зөвлөн туслах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.	Хууль журмын дагуу шаардлага хангасан аж ахуйн нэгжүүдэд зөвшөөрөл олгох	100 хувь	-	ЗДТГ
11		СХС-ийн зээлийн үр өгөөжийг нэмэгдүүлнэ.	Бий болсон байнгын ажлын байрны тоо нэмэгдсэн байна. Хуваарийн дагуу төлөгдсөн эргэн төлөлтийн хувь Хугацаа хэтэрсэн зээлийн хэмжээг бууруулна.	25 70 хувь 30 хувь	СХС	МЭҮТ
ХОЁР. ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТОГТВОРТОЙ ӨСӨЛТИЙГ ХАНГАХ						
2.1. Худалдаа үйлчилгээний чиглэлээр						
12	Худалдаа, үйлчилгээ эрхлэгчдийн өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлнэ.	Орон нутгийн худалдаа, үйлчилгээ, үйлдвэрлэл эрхлэгчдийг дэмжиж, сургалтанд хамруулан, мэргэжлийн холбоодтой хамтран ажиллана.	Зохион байгуулсан сургалтын тоо Сургалтанд хамрагдсан бизнес эрхлэгчдийн тоо	2 20	-	ЗДТГ
2.2. Хөдөө аж ахуйн чиглэлээр						
13	Хүнсний үйлдвэрлэлийг дэмжиж, хүнсний аюулгүй байдлыг хангана.	Хүнсний бүтээгдэхүүний үйлдвэр, цехийг зээлийн болон газрын бодлогоор дэмжинэ.	зээлийн болон газрын бодлогоор дэмжсэн үйлдвэр цехийн тоо	2	СХС	МЭҮТ
14		Зоорь агуулахыг стандартын шаардлагад нийцүүлэх арга хэмжээ авч ажиллана.	- Мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран зоорь эзэмшигч иргэд, ААНБ-д зоорины стандартын тухай сургалт зохион байгуулах Зоориноос зах зээлд нийлүүлэх мах, төмсний хэмжээг нэмэгдүүлэх - Зоорь агуулахад ариутгал хийлгэх ажлыг зохион байгуулах	- 1-ээс доошгүй Мах-76,9 тн Төмс, хүнсний ногоо-15,8 тн - Хамрагдсан зоорийн тоо -5	-	МЭҮТ
15		Мал нядалгааны цэг байгуулахыг бодлогоор дэмжинэ.	Шаардлагатай дэд бүтцийг шийдвэрлэн, цех байгуулагдсан байна.		1	-

16		Хүнсний бүтээгдэхүүний шинжилгээнд тавих хяналтыг сайжруулна.	Тухайн жилийн төлөвлөсөн ажлын гүйцэтгэл	100 хувь	-	МЭҮТ
17	Бэлчээрийн мал аж ахуйг эрсдлээс хамгаалж, үүлдэр, угсааг сайжруулж, ашиг шимийг дээшлүүлнэ.	Цөм сүргийг бүртгэлжүүлж, гарал үүслийг тодорхой болгоно.	Ангилалт баталгаажуулалтанд хамрагдсан хээлтүүлэгч малын эзлэх хувь ээмэгжүүлэлтэнд хамрагдсан хээлтэгч малын эзлэх хувь	100 хувь 12 хувь	-	МЭҮТ
18		Ямааг ноолуур, махны чиглэлээр, хонь, үхрийг махны чиглэлээр үржүүлж, ашиг шимийг дээшлүүлэх зорилгоор сайн чанарын хээлтүүлэгчээр сайжруулах ажлыг бодлогоор дэмжинэ.	Сайн чанарын хээлтүүлэгч малыг малчдад гэрээгээр ашиглуулж, үр төлд нь баталгаажуулалт хийж ээмэгжүүлэн цахим санд бүртгэнэ.	100 хувь	-	МЭҮТ
20		Малчдыг малжуулах төслийг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэх	Малжуулсан өрхийн тоо Малын тоо	4 240	-	МЭҮТ
21		Сумын өвс тэжээлийн нөөцийг нэмэгдүүлэх	Өвс Тэжээл	50 тн 25 тн	ОНХС	МЭҮТ
22	Мал эмнэлгийн чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлж, малын халдварт болон халдварт бус өвчнөөс урьдчилан сэргийлнэ.	Мал, амьтны ужиг халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг технологийн дагуу хэрэгжүүлнэ.	Ужиг халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд хамруулах мал	100 хувь	-	МЭҮТ
23	Газар тариалангийн үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ.	Усалгаатай газар тариаланг хөгжүүлж, нэгж га-аас авах ургацыг нэмэгдүүлэх.	Эргэлтийн талбайн хэмжээ Талбайн ашиглалт Нэгж ургацын хэмжээ	11.64 га 70 хувь 80 цн/га	СХС	МЭҮТ
24		Хүлэмжийн аж ахуйг дэмжиж, нэгж талбайгаас авах ургацын хэмжээг нэмэгдүүлнэ.	Шинээр ашиглалтанд оруулах хүлэмжийн хэмжээ	120 м ²	СХС	МЭҮТ
25		Чацаргана болон бусад жимс, жимсгэнэ тариалахыг дэмжинэ.	Тариалан эрхлэгчдыг сургалтанд хамруулах	2 удаа	-	МЭҮТ
26	Хөнгөн үйлдвэрлэлийг дэмжиж, бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг	Орон нутагт үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүний чанарыг сайжруулж, борлуулалтыг дэмжиж үзэсгэлэн худалдаа зохион байгуулах	Цагаан сар, Намрын ногоон өдрүүд үзэсгэлэн худалдаа зохион байгуулсан байна.	2, 9-р сард тус бүр 1 удаа зохион байгуулна.	-	МЭҮТ

нэмэгдүүлнэ.							
2.3. Газрын харилцаа, барилга хот байгуулалт, дэд бүтцийн чиглэлээр							
27	Газар зохион байгуулалтын менежментийг сайжруулж, газар олголтыг эрчимжүүлнэ.	Иргэнд газар өмчлүүлэх ажлыг эрчимжүүлнэ.	Газар өмчлүүлэх иргэдийн тоо	150	-	Газрын даамал	
28		Сумын газар зохион байгуулалтын тухайн жилийн төлөвлөгөөг батлуулж, газар эзэмших, ашиглах, өмчлөх эрхийг нээлттэй зохион байгуулах	Тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилт	100 хувь	-	Газрын даамал	
29		Сумын гэр хорооллын айл өрхүүдийг үе шаттайгаар хаягжуулах	Тухайн жилийн төлөвлөсөн ажлын гүйцэтгэл	100 хувь	ОНХС	ЗДТГ	
30		Газрын биржийн цахим системийн үйл ажиллагааг сайжруулж иргэдэд үйлчилнэ.	Газрын биржийн цахим системээр газар өмчлөл, эзэмшил, төсөл сонгон шалгаруулалт, дуудлага худалдааг зохион байгуулсан байна.	100 хувь	-	Газрын даамал	
31		Газрын кадастрын мэдээллийн сангийн өгөгдлийг засварлаж, гэрчилгээг шинэчилж, солих ажлыг үргэлжлүүлнэ.	Газрын гэрчилгээний шинэчлэлтийн хувь Үл хөдлөх эд хөрөнгийн гэрчилгээний шинэчлэлтийн хувь	20 хувь 10 хувь	-	Газрын даамал	
32	Хот суурин газрын дэд бүтцийг нэмэгдүүлж, иргэдийн эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах нөхцлийг бүрдүүлэн, хот тохижилтыг сайжруулна.	Суманд байгуулах цэвэрлэх байгууламжийн хөрөнгийг шийдвэрлүүлнэ.	Ажлын гүйцэтгэл	100 хувь	УТХ	ЗДТГ	
33	эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах нөхцлийг бүрдүүлэн, хот тохижилтыг сайжруулна.	Төв талбайг тохижуулах, усан оргилуур байгуулах	Ажлын гүйцэтгэл	100 хувь	ОНХС	ЗДТГ	
34		Сууц өмчлөгчдийн холбооны үйл ажиллагааг сайжруулна.	Иргэдийн идэвхи, санаачлага нэмэгдэж орцны дотор, гадна засвар, тохижилтын ажлууд хийгдсэн байна.	100 хувь	-	1-р багийн засаг дарга, СӨХ	
35	Орон нутгийн чанартай авто замын сүлжээг өргөтгөж, засварлана.	“Илчлэг-Шивээ” орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газрыг бага оврын экскаватортой болгох.	Ажлын гүйцэтгэл	100 хувь	ОНТ	“Илчлэг Шивээ” ОНӨҮГ	
36		Үүрдэг хогийн савыг нэмэгдүүлэх					
37	Орон нутгийн чанартай авто замын сүлжээг өргөтгөж, засварлана.	Сумыг төв доторх засмал зам болон босоо тэнхэлгийн авто замтай холбох ажлын зураг төсвийг боловсруулах	Зөвлөх үйлчилгээний журмын дагуу хийгдсэн байна.	Зураг төсвийг бүрэн хийлгэж, хүлээн авсан байна.	ОНХС	ЗДТГ	
38		Нийтийн эзэмшлийн гудамж, талбайн гэрэлтүүлэгүүдэд урсгал засвар хийх.	Засвар хийгдэх гэрэлтүүлгийн тоо	4 гэрэлт цамхаг 42 гэрэлтүүлэг	ОНХС	ЗДТГ	

ГУРАВ. НИЙГМИЙН БОДЛОГО

3.1. Эрүүл мэндийн чиглэлээр

39		Эрүүл мэндийн төвийг шаардлагатай тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслээр хангана.	сувилахуйн тусламж үйлчилгээний иж бүрдэл, Холестрин илрүүлэгч, ларингоскопия ариутгалын автоклав худалдан авах ажлын гүйцэтгэл	100 хувь	УТ, БХ	ЗДТГ ЭМТ
40	Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх тогтолцоог сайжруулан, оношилгоо үйлчилгээний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	Эрүүл мэндийн төвийн нөхөн үржихүйн тусламж үйлчилгээнд шаардлагатай тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслээр хангана.	Эх, нярайн цомогоор хангагдсан байна.	100 хувь	БХ, ОНХС	ЗДТГ ЭМТ
41		Зонхилон тохиолдох В, С вирус, сүрьеэ, бэлгийн замаар дамжих халдвар, хорт хавдрыг эрт илрүүлж, өвчлөл, нас баралтыг бууруулахад шаардлагатай оношлуур тоног төхөөрөмжөөр хангана.	Эрт илрүүлэх үзлэгт хамрагдалтын хувь	Вируст гепатит - 40%, сүрьеэ - 20%, БЗДХ/ХДХВ - 25%, хөхний хавдар- 65%, умайн хүзүүний хавдар- 70%	ОНХС	ЗДТГ, ЭМТ
42		Настны эрүүл мэндийн нарийн мэргэжлийн эмчийн үзлэг, шинжилгээг зохион байгуулна.	Үзлэгт хамрагдалтын хувь	60 –аас дээш байна	БХ	ЭМТ
43		Уламжлалт анагаах ухааны мэргэжлийн эмчийн үзлэг, эмчилгээг зохион байгуулна.	Үзлэг, эмчилгээнд хамрагдалтын хувь	30-аас дээш байна.	-	ЭМТ
44		Эрүүл мэндийн төвд хэрэгжиж буй үндэсний хөтөлбөрүүдийн хүрээнд иргэдэд сургалт, сурталчилгааны ажлуудыг чанартай, үр дүнтэй, шинэлэг арга хэлбэрээр зохион байгуулж, гарын авлага шинээр хийж сургалт, сурталчилгаанд ашиглах	- Сургалт, сурталчилгааны ажил зохион байгуулагдсан байна. - Сургалтанд хэрэглэгдэх гарын авлага бэлтгэсэн байна	Сар бүр 10-аас дээш төрөл	УТ	ЭМТ

3.2. Боловсрол, соёл урлаг, спортын чиглэлээр

45	Цэцэрлэг, сургуулийн хүрэлцээ	Сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 640 хүүхдийн шинэ барилгын ажлын хөрөнгийг шийдвэрлүүлнэ.	Хөрөнгийн асуудал шийдвэрлэгдсэн байна.	Гүйцэтгэл 100%	УТХ	ЗДТГ сургууль
----	-------------------------------	--	---	----------------	-----	------------------

46	хангамжийг нэмэгдүүлж, боловсролын үйлчилгээний чанарыг сайжруулна.	Сумын Ерөнхий боловсролын сургуулийн ширээ, сандлыг нэмэгдүүлэх	Ширээ, сандлын тоо	Ширээ 75, сандал 75-аас доошгүй	ОНХС	ЗДТГ сургууль
47		Сумын Ерөнхий боловсролын сургуулийн 4 дүгээр корпусын таазыг засварлах.	Ажлын талбай Ажлын гүйцэтгэл	305м ² 100 хувь	УТХ	ЗДТГ сургууль
48		Сумын Ерөнхий боловсролын сургуулийн номын санг тохижуулж, засварлах	Ажлын талбай 60м2 Ширээ, сандлын тоо	60м ² Тус бүр 30 ширхэг	БХ	ЗДТГ сургууль
49		Сургууль, цэцэрлэгийн орчинг камержуулах	Камержуулсан байгууллагын тоо Камерын тоо	3 23	БХ	ЗДТГ, Боловсролын байгууллагууд
50		Сумын цэцэрлэгийн өргөтгөлийн барилгын холболтын зураг төсөв хийлгэх	Зөвлөх үйлчилгээний ажил журмын дагуу хийгдсэн байна.	100 хувь	АОНХС	ЗДТГ
51		Сумын цэцэрлэгийн сантехникийн хэсэгчилсэн их засварын ажлыг хийх, халуун усны хэрэглээний асуудлыг шийдвэрлэх.	Сантехникийн засвар хийх талбайн хэмжээ	320м ²	ОНХС	ЗДТГ, Цэцэрлэг
52		Сумын цэцэрлэгийн хашааг өргөтгөх, тоглоомын талбайг өргөтгөн тохижуулах	Өргөтгөх талбайн хэмжээ	60x30м ²	БХ	цэцэрлэг
53		Цэцэрлэгт үндэсний хөгжмийн энгийн зэмсэгтэй болох, хөгжмийн хамтлаг байгуулах.	Хөгжмийн зэмсгийн нэр төрөл Хөгжмийн хамтлагийн тоо	3-аас дээш нэр төрөл 2	БХ	цэцэрлэг
54		СӨБ-ын хамран сургалтыг нэмэгдүүлэх, хувилбарт сургалтыг зохион байгуулах	Хамран сургах тойргийн бүх хүүхдийг хамруулсан байна.	100 хувь	БХ	Цэцэрлэг
55		Цэцэрлэг, дотуур байрны хүүхдийн хоол, "Үдийн цай" хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд эцэг эх, олон нийтийн хяналтыг тогтмолжуулах	- Хяналт тавьсан тоо - Үдийн цай хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх журам	8 удаа 100%	-	ЗДТГ, Сургууль
56	Хөгжлийн бэрхшээлтэй болон эмзэг бүлгийн хүүхдүүдийг хичээлийн хэрэгслэлээр хангах ажлын санаачлан	Хичээлийн хэрэгслэлээр хангагдсан хүүхдийн тоо	30-аас доошгүй	ОНХС, БХ	ЗДТГ, Сургууль,	

		дэмжих				Цэцэрлэг
57		Сумын соёлын төвийн техник хэрэгсэл тоног төхөөрөмжийг сайжруулах	Тоног төхөөрөмжийн нэр төрөл	3-аас доошгүй	УТХ	ЗДТГ, Соёлын төв
58		Боржигин морин хуур, боржигин уртын дууны сургалтыг эрчимжүүлэх.	Өвлөн суралцагчдын тоо Боржигин уртын дуу, морин хуурын тайлан тоглолтын тоо	20-оос доошгүй 1	-	ЗДТГ ЕБС
59		Зуун умай түүхийн дурсгалт газрыг сэргээн засварлах	Сэргээн засварлах газрын тоо	1	АОНХС	ЗДТГ, Соёлын төв
60		Хөдөөгийн багийн иргэдэд үзүүлэх соёл урлагийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг дээшлүүлэх	- Зохион байгуулах соёл урлагийн арга хэмжээний тоо - Хамрагдах иргэдийн тоо	3-аас доошгүй Хөдөөгийн иргэдийн 30-аас доошгүй хувь	БХ	ЗДТГ, Соёлын төв
61		Өрх бүрт угийн бичгийг хөтлүүлж, хэвшүүлэх талаар холбогдох ажлыг зохион байгуулах	- Угийг бичиг хөтлөх талаар зохион байгуулах сургалтын тоо - Хамрагдах өрхийн тоо	2 Сумын нийт өрхийн 50-аас доошгүй хувь	ОНХС БХ	ЗДТГ, Соёлын төв
62	Иргэдийн биеийн тамир, спортоор хичээллэх таатай орчин нөхцлийг бүрдүүлж, материаллаг баазыг нэмэгдүүлнэ.	Биеийн тамир, спортыг хөгжүүлэх үйлсэд хувь нэмэр оруулж буй байгууллага, иргэдийг дэмжин ажиллана.	Секц дугуйланд хамрагдсан хүүхдийн тоо Улс, бүсийн уралдаан тэмцээнд амжилт гаргасан хүүхдийг урамшуулах	250-аас доошгүй 10-аас доошгүй	Хөтөлбөр	ЗДТГ
63		Биеийн тамир спортыг хөгжүүлэх аймгийн дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх	Тухайн жилийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт Чөлөөт бөхийн стандартын дэвжээтэй болно.	100 хувь 1 ком	ОНХС	ЗДТГ
3.3. Хүн ам, хөдөлмөр эрхлэлт, нийгмийн хамгааллын чиглэлээр						
64	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжиж, ажилгүйдлийг бууруулна.	Хөдөлмөр эрхлэлтийн нийтлэг үйлчилгээ, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих арга хэмжээний хүртээмж, үр ашгийг дээшлүүлж, ажилгүйдлийг бууруулна.	Байнгын ажлын байр Түр ажлын байр	50-аас доошгүй 50-аас доошгүй	ХЭДС	ХХҮГ-ын мэргэжилтэн
65		Иргэдийг эрүүл мэндийн болон сайн дурын нийгмийн даатгалд хамруулах	Малчин болон ажилгүй иргэдийг эрүүл мэндийн болон сайн	30 хувь	-	Нийгмийн даатгалын

		àæëû äýð-èì æ¿çëýõ	дурын нийгмийн даатгалд хамруулсан байна.			байцаагч
66	Зорилтот бүлгийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжиж, нийгмийн халамжийн бодлогыг хэрэгжүүлэн, ядуурлыг бууруулна.	Зорилтот бүлэгт чиглэсэн аймгийн дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж ажиллах.	Тухайн жилийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт	100 хувь	-	ЗДТГ, ХХҮГ-ын мэргэжилтэн
67		Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлнэ.	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн авч ажиллуулсан 25 ба түүнээс дээш ажиллагсадтай ААНБ-ууд	100 хувь	-	ХХҮГ-ын мэргэжилтэн
68	Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийг дэмжсэн бодлого, үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.	“Хүүхэд, залуучуудын хөгжлийг дэмжих” дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.	Тухайн жилийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт	100 хувь	ОНХС	ЗДТГ
69		“Ахмад настан хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг дэмжих” дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх	Тухайн жилийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт	100 хувь	ОНХС	ЗДТГ
70		Аймгийн нийгмийн салбарт хэрэгжүүлж буй дэд хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлнэ.	Тухайн жилийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт	80-аас дээш хувьтай байна.	-	ЗДТГ
71		Гэр бүлийн хүүхэд хамгааллын хариу үйлчилгээ үзүүлэх.	Тухайн жилийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт	100 хувь	-	ЗДТГ

ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НОГООН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

4.1. Байгаль, хүний эрүүл мэндэд ээлтэй ногоон хөгжлийн чиглэлээр

72		Ногоон байгууламжийн усалгаа, арчилгааг хийх, мод бут тарих.	Ажлын гүйцэтгэл	100 хувь	ОНХС	ЗДТГ
73	Ногоон бүс, ойн зурвас байгуулах, газрын хөрсийг нөхөн сэргээх замаар байгаль орчны доройтлыг сааруулна.	Хог хаягдлын менежментийг сайжруулж, хог гаргасны төлбөрийг бүрэн төвлөрүүлнэ.	<ul style="list-style-type: none"> - Сумын төвийн төвлөрсөн хогийн цэгийг шинээр бий болгох - Хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх, устгах үйл ажиллагааг зохион байгуулах - Хог гаргасны төлбөрийг бүрэн төвлөрүүлэх 	<p>Төвлөрсөн хогийн цэгт хог хаягдлыг устгах орчин бүрдсэн байна.</p> <p>Иргэн, аж ахуйн нэгжээс гарсан хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх, устгах үйл ажиллагааг тогтмолжуулсан байна.</p> <p>Хог гаргасны төлбөрийг 100 хувь төвлөрүүлсэн</p>	ОНТ	ЗДТГ

				байна.		
74		Хог хаягдлын цэгүүдэд улирал бүр ариутгал хийх ажлыг зохион байгуулах	- Ариутгал хийгдсэн хогийн цэгийн тоо	5-аас дээш	-	ЗДТГ
75	Байгаль орчныг хамгаалж, байгалийн нөөц баялгийг зохистой ашиглан, ашиглалтыг сайжруулахад олон нийтийн оролцоог хангана.	Иргэдийн экологийн боловсролыг дээшлүүлэх зорилгоор “Тогтвортой хөгжлийн боловсролыг дэмжих дэд хөтөлбөр”-ийг хэрэгжүүлнэ.	Тухайн жилийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт Зохион байгуулсан сургалтын тоо	100 хувь 3-аас доошгүй	-	ЗДТГ
76		Байгаль орчны эсрэг гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ зохион байгуулах	- Байгаль хамгаалах эргүүл шалгалтын тоо - Сургалт сурталчилгааны тоо	6 2-оос доошгүй	-	ЗДТГ

4.2. Экосистемийн тэнцвэрт байдлыг хадгалах, байгаль хамгаалах ажилд бүх нийтийн оролцоог хангах чиглэлээр

77	Усны нөөцийг бохирдол, хомсдолоос хамгаалж, зохистой ашиглана.	Булаг, шанд, уст цэгийн тооллогын ажлыг зохион байгуулж, булаг шандны хамгаалалтыг сайжруулна.	Мэдээллийн санг шинэчилнэ. Цэвэрлэсэн тайлбайн хэмжээ	1 га	-	ЗДТГ
78		Ундны усны эх үүсвэрийг орон нутгийн тусгай хамгаалалтанд авч, хамгаалалтын горимыг мөрдүүлнэ.	Ажлын гүйцэтгэл	100 хувь	-	ЗДТГ
79	Байгаль орчныг хамгаалж, байгалийн нөөц баялгийг зохистой ашиглан, ашиглалтыг сайжруулахад олон нийтийн оролцоог хангана.	Бүх нийтээр мод тарих өдрийг зохион байгуулж, мод, тарьсан иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагуудыг урамшуулалд хамруулах	Таригдсан модны тоо	500-аас доошгүй	БХ	ЗДТГ

ТАВ.ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО

5.1. Захиргаа, хууль эрх зүйн чиглэлээр

80	Төрийн албан хаагчийн харилцаа, хандлага, ёс зүйг сайжруулж,	Төрийн албан хаагчдыг $\text{d}\text{a}\text{i}\text{e}\text{e}\text{a}\text{a}, \text{d}\text{a}\text{i}\text{e}\text{e}\text{a}\text{a}, \text{d}\text{a}\text{i}\text{e}\text{e}\text{a}\text{a}$ аймгийн дэд $\text{d}\text{a}\text{i}\text{e}\text{e}\text{a}\text{a}$ бийг хэрэгжүүлнэ.	Хөтөлбөрийн тухайн жилийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт	100 хувь	-	ЗДТГ
81		Төрийн албан хаагчдыг авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс ангид байх нөхцөл, мэргэжил, ур чадварыг дээшлүүлэх	Зохион байгуулсан сургалтын тоо	2-оос доошгүй	-	ЗДТГ

	хариуцлагыг нэмэгдүүлнэ.	сургалтанд хамруулна.	Мэргэжил, ур чадварыг дээшлүүлэх сургалтанд хамруулсан албан хаагчдын тоо	3-аас доошгүй		
82	Төрийн үйлчилгээний ил тод байдлыг ханган, төрийн үйлчилгээг шуурхай, хүртээмжтэй, чанартай хүргэнэ.	Төрийн үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг иргэдэд тайлагнах, иргэдээс санал авч үр дүнг үнэлэх ажлыг жилд 1-ээс доошгүй удаа зохион байгуулах	Санал асуулгад оролцсон өрхийн эзлэх хувь Зохион байгуулсан уулзалт	10 хувь 2-ээс доошгүй.	-	ЗДТГ
83		Байгууллагын цахим хуудсыг тогтмол ажиллуулан, мэдээ мэдээллийг ил тод байршуулж, шинээр зохион байгуулсан ажлаа иргэдэд сурталчлах арга хэмжээ авч ажиллах	- Цахим хуудасны ил тод байдлыг хангаж, мэдээллийг тухай бүрт нь байршуулж хэвших -Иргэдэд мэдээллийг түргэн шуурхай хүргэх арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх	- Байгууллагын үйл ажиллагаа ил тод болсон байна.	-	ЗДТГ
84		Хууль тогтоомж сурталчлах ажлыг зохион байгуулах.	- Сургалт, сурталчилгааны тоо,	12	-	ЗДТГ
85		Иргэдээс ирүүлсэн өргөдөл гомдол, хариутай бичгийг хугацаанд нь шийдвэрлэж хариу мэдэгдэх;	- Өргөдөл, гомдлыг 15 хоногийн хугацаанд шийдвэрлэх. - Өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийн шийдвэрлэлтийн хувь - Хариутай бичгийг хугацаанд нь шийдвэрлэх.	100 хувь	-	ЗДТГ
86		Багийн иргэдийн нийтийн хурлыг зохион байгуулах,	- Зохион байгуулагдах хурлын тоо - Хамрагдсан өрхийн хувь	3 Багийн нийт өрхийн 53 хувь	-	Багийн Засаг дарга нар
5.2. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр						
87	Иргэдийн амгалан тайван, аюулгүй орчинд амьдрах нөхцлийг бүрдүүлж,	Ààì ø æéí ýðñäëýýñ óðüä-èèàí ñýðæëéýõ í èí í í èéòèéá õàì àðñàí àðäà õýì æýýá àà-õýðýæç; ёнэ.	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	2-оос доошгүй	ОНХС	ЗДТГ
88		Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, архи дан согтуурахтай тэмцэх ажлыг зохион байгуулах.	Төлөвлөгөөний хэрэгжилт	100 хувь	Засаг даргын нөөц	ЗДТГ
89		Сумын төвийн золбин нохой, муур устгах ажлыг зохион байгуулах.	- Ажлын гүйцэтгэл	100 хувь	ОНХС	ЗДТГ

90	олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлнэ.	Цэргийн бүртгэл, Цэрэг татлагыг зохион байгуулах, цэргийн албыг биеэр дүйцүүлэн хааж байгаа иргэдэд сургалт явуулах, мөнгөн төлбөрийн тооцоо хийх.	Тогтоосон хугацаанд зохион байгуулж, хяналтын тоог биелүүлсэн байна.	100 хувь	Засаг даргын нөөц	ЗДТГ, багийн Засаг дарга нар
----	------------------------------------	--	--	----------	-------------------	------------------------------

Товчилсон үгийн жагсаалт

БОХУБ – Байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч

БХ – Байгууллагын хөрөнгө

ЗДТГ – Засаг даргын тамгын газар

МЭҮТ- Мал эмнэлэг үржлийн тасаг

НБАХМ- Нийгмийн бодлогын асуудал хариуцсан мэргэжилтэн

НЗЭАХМ- Нутгийн захиргааны эрх зүйн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн

СХС – Сум хөгжүүлэх сан

ОНХС – Орон нутгийн хөгжлийн сан

ОНТ – Орон нутгийн төсөв

УТ – Улсын төсөв

ХЭДС – Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сан

ХХО – Хувийн хөрөнгө оруулалт

ХХҮГ- Хөдөлмөр халамж үйлчилгээний газар

ЭМТ – Эрүүл мэндийн төв